

ความเชื่อเกี่ยวกับกริช

ประพนธ์ เรื่องณรงค์ เรียบเรียง

ออกอากาศเสาร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๒๘

มัลลิกา คณานุรักษ์ อ่านออกอากาศ

สมัยโบราณชาวไทยมุสลิม ตลอดจนถึงชาวมลายู มักเล่าลือเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของกริชอย่างพิลึกพิลั่น เช่น กริชบางเล่มแทงรอยเท้าหรือเงาของผู้ใดแล้ว ผู้นั้นจะสิ้นลมปราณทันที บางเล่มลอยไปในนภากาศเข้าทะลวงเทงศัตร์ได้สมใจนึก บางเล่มยามราตรีล่องลอยหนีจากตู้เก็บแล้วกลับมาด้วยคราบโลหิต พร้อมกับทำความสะอาดด้วยตัวมันเองก่อนอรุณรุ่งเสมอ

กริชเป็นทั้งอาวุธที่ใช้สังหารปรปักษ์ และเป็นทั้งเครื่องรางของขลัง เช่น บางเล่มสามารถบังคับเปลวเพลิงให้ลุกไหม้ไปตามทิศทางที่กริชชี้ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องกริชอีกประการหนึ่งคือ การวัดความสั้นยาวของกริช เพื่อพิสูจน์ว่ากริชนั้นดีหรือไม่ดี เขามีวิธีวัดกริชหลายระบบด้วยกัน เช่น บางท้องถิ่นใช้หัวแม่มือขวาทาบที่คอกริช แล้วเอาหัวแม่มือซ้ายวางต่อไปแล้วขยับหัวแม่มือขวาทาบต่อไปอีก ทำอย่างนั้นจนกว่าหัวแม่มือข้างหนึ่งข้างใด จรดถึงปลายสุดของกริช กางวางหัวแม่มือสลับกันเช่นนี้ มีการถือเคล็ดแตกต่างกันเช่น

๑. ถ้าหัวแม่มือด้านใดด้านหนึ่งจรดปลายกริชพอดี ถือว่ากริชใช้ได้สำหรับผู้นั้น

๒. ขณะที่หัวแม่มือทาบสลับกัน พร้อมกับพูดสลับไปว่า “ดี” และ “ไม่ดี” ถ้าสุดปลายกริชตกคำว่า “ดี” ก็หมายความว่ากริชตัวนั้นเหมาะสำหรับเป็นอาวุธคู่กาย

๓. ถ้าอายุของเราลงท้ายด้วยเลขคู่ และการวางหัวแม่มือทาบสลับกัน บนตัวกริชจบลงที่ปลายกริชด้วยการนับยุคด้วยเลขคู่เช่นกัน ก็ถือว่ากริชเล่มนั้นเป็นกริชที่สมควรเก็บรักษาไว้

ชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนบ่กษั้ได้และชาวมลายูสมัยโบราณยังใช้กริชแทนตัวเจ้าบ่าว คือเมื่อเจ้าบ่าวไม่สามารถมาในพิธีแต่งงานของตนด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เจ้าบ่าวอาจส่งกริชของตนเป็นตัวแทนมาในพิธี และถือว่าการวิวาห์นั้นชอบด้วยกฎหมายและประเพณี แต่สมัย

ต่อมานอกจากใช้กรีซเป็นตัวแทนดังกล่าวแล้ว เจ้าบ่าวบางรายที่ซัดสนสินสอดทองหมั้นกลับใช้กรีซเป็นเครื่องมือขู่เจ้าสาวให้หนีตาม จึงปรากฏมีข่าวเสมอ นอกจากนั้นกรีซยังใช้แทนพระราชโองการไต่ค้ำย เล่ากันว่าหากใครต้องการเผ่ารายอหรือราชา เมื่อเห็นทหารเชิดกรีซมาที่ประตูวังก็หมายความว่ามิพระราชานุญาตให้เข้าเฝ้าได้

ประมาณหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ชาวบ้านในเมืองตานีตลอดจนถึงชาวชวามลายู ไม่เคยไปไหนโดยไม่เห็นกรีซ แม้กระทั่งเวลาอาบน้ำหรือเข้านอนผู้ชายบางคนสนใจกรีซยิ่งกว่าภรรยาของตน ถึงกับเสาะแสวงหาและลงทุนเพื่อให้ได้กรีซมาเป็นขวัญชีวิตของตน โดยเฉพาะกรีซที่ต้นนี้เจ้าของมักหวงนักหวงหนา ถึงกับมีภายิตชวามลายูบทหนึ่งกล่าวว่า “เงินจะซื้อทองคำได้แต่จะซื้อกรีซที่มีโชคไม่ได้”

การต่อสู้ด้วยกรีซ

นักรบในเรื่องอิเหนาเห็นกรีซไว้ข้างสะเอว มีผ้าชำโบะคาดทับไว้แน่นหนาเวลาจับกรีซเขาจับด้วยมือขวา เมื่อกำแล้วก็ปล่อยกำขีลงข้างล่างตัวกรีซตั้งฉากกับลำตัวผู้ถือ หูแหลมอยู่ข้างบนใช้ป้องกันหัวแม่มือและข้อนิ้วมือตอนปลาย ส่วนนิ้วชี้แนบไปตามคอกกรีซคมกรีซค้ำบนนใช้ป้องกันเมื่อคู่ต่อสู้โจนเข้าใส่ จะเห็นได้ว่ากรีซเหมาะสมกับการรบประชิดตัวอย่างยิ่ง

ปัจจุบันการเล่นพื้นบ้านในสี่จังหวัดภาคใต้ เช่น มีการแสดงลิละ มะโย่ง และ รวงเง็ง ผู้แสดงมักเห็นกรีซเป็นเครื่องประดับกายตามแบบฉบับไทยมุสลิมโบราณ แต่ถ้าจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกรีซ ก็พอมิให้ชมตามบ้านของชาวบ้านบางคน เช่น บ้านของสกุลขุนนางหรือเชื้อสายเจ้าเมืองตานีผู้เขียนเคยชมกรีซที่บ้านโต๊ะครูท่านหนึ่ง ณ จังหวัดนราธิวาส ปรากฏว่าที่บ้านดังกล่าวนับเป็นพิพิธภัณฑ์กรีซหลังน้อยๆ ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง กรีซโบราณบางเล่มอาจเล่าประวัติศาสตร์และโบราณคดีให้แก่ผู้สนใจศึกษา แต่บางเล่มอาจสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย